

10674_page_35

το "καστέλλιον" της βιζαντινής πόλεως του Περιθεωρίου ή και με αυτό το ίδιο το αρχαίο Περιθεώριο ή με τους Πόρους η τοποθεσία θεωρήθηκε κατάλληλη για τον έλεγχο του θαλάσσιου αυτού περάσματος, "πόρου" πρός το λιμάνι της Αναστασιουπόλεως ή του Περιθεωρίου του Ανδρονίκου, που ήταν αρχικά λιμάνι στο μυχό της Βιστωνίδας⁹.

Σε μεγάλη έκταση ως τη σημερινή γέφυρα της εθνικής οδού, στο στόμιο της Βιστωνίδας και στο βόρειο τμήμα της νησίδας Μπουρούς δρέθηκαν όστρακα διαφόρων εποχών, κομμάτια τοιχοποιίας, που αποσπάστηκαν από τα κτίσματα κατά την άρση Αχόμη δρέθηκαν και μαρμάρινα κομμάτια που μεταφέρθηκαν στο Μουσείο Κομοτηνής¹⁰ καθώς επίσης και άλλα ευρήματα που δρίσκονται στη Μητρόπολη Ξάνθης¹¹.

Βορειότερα της εθνικής οδού Ξάνθης - Κομοτηνής απέναντι από το εργοστάσιο ΚΥΔΕΠ, το 1981 σε βάθος τριών μέτρων αποκαλύφτηκε τμήμα τείχους μεγάλου πλάτους με κατεύθυνση από την ανατολή στη δύση σε μήκος 170 μ., το οποίο χαρακτηρίστηκε ως "οχυρωματικό περιβόλι"¹² με εξωτερική πλευρά τη βόρεια που διέπει προς τη λίμνη Βιστωνίδα και εσωτερική τη νότια στην οποία σχηματίζονται κτιστές κλίμακες ανόδου¹³.

Όλα τα παραπάνω ευρήματα οδήγησαν τους αρχαιολόγους στη δικαιολογημένη σκέψη ότι στο στόμιο της Βιστωνίδας λίμνης δεν έχουμε απλώς ερείπια ενός καστελλίου, αλλά ενός ευρύτερου οικισμού, πιθανόν μιας πόλης¹⁴. Στην ύπαρξη, στο μέρος αυτό, μιας αξιόλογης πόλης, όπως "οι Πόροι" κατά τή γνώμη του Μπακαρτζή ή του Κυριακίδη το Περιθεώριο, συνιηγορεί και το όνομά της, που σημαίνει πόλη που "θεωρείται", φαίνεται από τις γύρω περιοχές, πόλη κτισμένη σε περίοπτη θέση. Πράγματι ο χώρος των ανασκαφών, στο στόμιο της Βιστωνίδας,

9. Αυτόθι, σ. 49.

10. Ε.Β.Α.Κ. Μπακαρτζής, *Έκθεση τρίτη*, σ. 7.

11. Παπαευαγγέλου, *Περί Περιθεωρίου*, σ. 78. Ο Παπαευαγγέλου γράφει ότι στη Μητρόπολη Ξάνθης και Περιθεωρίου δρίσκονται τα εξής ευρήματα από τον αρχαιολογικό χώρο Πορτολάγους: Μιά μαρμάρινη Πλάκα στην οποία υπάρχει ανάγλυφος σταυρός με τις λέξεις, CTPE XV CÜZE (Σταυρός Χριστού σώζε), ένα επίκρανο αμφικιονίου μικρών διαστάσεων με δύο ανάγλυφους σταυρούς, ένα τεμάχιο κιονίσκου και το κιονόκρανό του, κορινθιακού ρυθμού, άλλη μιά πλάκα στην οποία παριστάνονται ανάγλυφα ίπτος και αναβάτης σε τέχνη όμοια προς τον καλόν ποιμένα και τον Ορφέα του βιζαντινού Μουσείου Αθηνών, θώρακα με διακοσμήσεις κ.ά.

12. Μπακαρτζής, *Έκθεση τρίτη*, σσ. 7-8. Ο ίδιος, Θράκη, σ. 35.

13. Μπακαρτζής, *Έκθεση τρίτη*, σ. 8.

14. Μπακαρτζής, *Έκθεση δεύτερη*, σσ. 70-71.

το "καιστέλλιον" της δυζαντινής πόλεως του Περιθεωρίου ή και με αυτό το ίδιο το αρχαίο Περιθεώριο ή με τους Πόρους η τοποθεσία θεωρήθηκε κατάλληλη για τον έλεγχο του θαλάσσιου αυτού περάσματος, "πόρου" πρός το λιμάνι της Αναστασιουπόλεως ή του Περιθεωρίου του Ανδρονίκου, που ήταν αρχικά λιμάνι στο μιχό της Βιστωνίδας⁹.

Σε μεγάλη έκταση ως τη σημερινή γέφυρα της εθνικής οδού, στο στόμιο της Βιστωνίδας και στο βόρειο τμήμα της νησίδας Μπουρούς δρέθηκαν διαφόρων εποχών, κομμάτια τοιχοποιίας, που αποσπάστηκαν από τα κτίσματα κατά την άρση Ακόμη δρέθηκαν και μαρμάρινα κομμάτια που μεταφέρθηκαν στο Μουσείο Κομοτηνής¹⁰ καθώς επίσης και άλλα ευρήματα που δρίσκονται στη Μητρόπολη Ξάνθης¹¹.

Βορειότερα της εθνικής οδού Ξάνθης - Κομοτηνής απέναντι από το εργοστάσιο ΚΥΔΕΠ, το 1981 σε βάθος τριών μέτρων αποκαλύφτηκε τμήμα τείχους μεγάλου πλάτους με κατεύθυνση από την ανατολή στη δύση σε μήκος 170 μ., το οποίο χαρακτηρίστηκε ως "οχυρωματικό περιβόλι"¹² με εξωτερική πλευρά τη βόρεια που διέλει προς τη λίμνη Βιστωνίδα και εσωτερική τη νότια στην οποία σχηματίζονται κτιστές κλίμακες ανόδου¹³.

Όλα τα λαραλάνω ευρήματα οδήγησαν τους αρχαιολόγους στη δικαιολογημένη σκέψη ότι στο στόμιο της Βιστωνίδας λίμνης δεν έχουμε απλώς ερείπια ενός καιστελλίου, αλλά ενός ευρύτερου οικισμού, πιθανόν μιας πόλης¹⁴. Στην ύπαρξη, στο μέρος αυτό, μιας αξιόλογης πόλης, όπως "οι Πόροι" κατά τή γνώμη του Μπακαρτζή ή του Κυριακίδη το Περιθεώριο, συνιγγορεί και το όνομά της, που σημαίνει πόλη που "θεωρείται", φαίνεται από τις γύρω περιοχές, πόλη κτισμένη σε περίοπτη θέση. Πράγματι ο χώρος των ανασκαφών, στο στόμιο της Βιστωνίδας,

9. Αυτόθι, σ. 49.

10. Ε.Β.Α.Κ. Μπακαρτζής, Έκθεση τρίτη, σ. 7.

11. Παπαευαγγέλου, Περί Περιθεωρίου, σ. 78. Ο Παπαευαγγέλου γράφει ότι στη Μητρόπολη Ξάνθης και Περιθεωρίου δρίσκονται τα εξής ευρήματα από τον αρχαιολογικό χώρο Πορτολάργους: Μιά μαρμάρινη Πλάκα στην οποία υπάρχει ανάγλυφος σταυρός με τις λέξεις, CTPE XV CÙZE (Σταυρός Χριστού οώζε), ένα επίχριστο αμφικιονίου μικρών διαστάσεων με δύο ανάγλυφους σταυρούς, ένα τεμάχιο κιονίσκου και το κιονόκρανό του, κορινθιακόν συθμού, άλλη μά πλάκα στην οποία παριστάνονται ανάγλυφα ίππος και αναβάτης σε τέχνη όμοια προς τον καλόν ποιμένα και τον Οφρέα του δυζαντινού Μουσείου Αθηνών, θύρακα με διακοσμήσεις κ.ά.

12. Μπακαρτζής, Έκθεση τρίτη, σ. 7-8. Ο ίδιος, Θράκη, σ. 35.

13. Μπακαρτζής, Έκθεση τρίτη, σ. 8.

14. Μπακαρτζής, Έκθεση δεύτερη, σσ. 70-71.